

Największa ogólnopolska zbiórka „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”

9.6.2026 - | Polskie Koleje Państwowe

PKP S.A. wraz z Archiwami Państwowymi zapraszają do udziału w zbiorce prywatnych pamiątek i dokumentów związanych z koleją. Celem akcji jest zachowanie pamięci o polskiej kolei i kolejarzach oraz uczczenie jubileuszu 100-lecia PKP w Roku Polskiej Kolei. Do włączenia się w inicjatywę zaprasza Artur Barciś - pierwszy darczyńca akcji, znany polski aktor teatralny i telewizyjny, który przekazał pamiątki rodziców związanych zawodowo z koleją. Materiały można przekazywać do 2 października br.

Album zdjęć, pożółkły bilet, legitymacja służbowa, dyplom czy wiekowy list z podróży – to tylko niektóre z pamiątek, które kryją historię niejednej rodziny, lecz całej Polski. Teraz, dzięki ogólnopolskiej akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych” mogą stać się bezcennym świadectwem minionych epok oraz źródłem wiedzy o kolei dla przyszłych pokoleń. Historia kolei w Polsce to przede wszystkim historia ludzi – ich pracy, pasji, zawodowej dumy i codziennego życia. To także opowieść o rodzinach, w których kolejarskie tradycje przekazywano z pokolenia na pokolenie, oraz o miejscach, które przez dekady były sercem lokalnych społeczności i tłem tysięcy podróży.

– Historia polskiej kolei to przede wszystkim historia ludzi – kolejarzy, ich rodzin i społeczności, które przez pokolenia wpływały na rozwój naszego kraju. Dziś chcemy ocalić to dziedzictwo nie tylko w podręcznikach, ale także w rodzinnych pamiątkach, wspomnieniach i dokumentach, które często kryją się w domowych zakamarkach. Ta akcja to wyjątkowa okazja, aby w roku jubileuszowym każdy mógł stać się współtwórcą społecznej historii polskiej kolei. Zachęcam do przekazywania fotografii, biletów, legitymacji, listów i innych materiałów związanych z koleją oraz pracą kolejarzy. Razem stwórzmy największy społeczny zbiór pamięci o jednym z najważniejszych symboli rozwoju Polski – podkreśla Dariusz Klimczak, minister infrastruktury.

Celem ogólnokrajowej akcji jest ochrona pamięci o kolejarzach oraz zachowanie materialnych i niematerialnych śladów ich biografii, zanim znikną w domowych szufladach wraz z odejściem świadków przeszłości. Za każdym starym albumem rodzinnym, spisany pamiętnikiem czy mapą kryje się coś więcej niż pamiątka – ludzie, emocje i historie o kolei, która od pokoleń łączy Polaków. Zbiórka jest uczczeniem 100-lecia Polskich Kolei Państwowych pod hasłem „Łączymy Ludzi, Miejsca i Historie” poprzez stworzenie wspólnej, społecznej opowieści o pierwszym stuleciu PKP – opowieści budowanej nie tylko przez daty i reformy, ale przede wszystkim przez losy pracowników kolei, ich rodzin oraz pasjonatów kolejnictwa.

– W Roku Polskiej Kolei oraz w jubileuszowym 100-leciu Polskich Kolei Państwowych, obchodzonym pod hasłem „Łączymy Ludzi, Miejsca i Historie”, przypominamy nie tylko bogaty dorobek i dziedzictwo polskiej kolei, lecz także jej niezmiennie ważną rolę w życiu społecznym. Cieszy nas rosnąca popularność podróży koleją i wierzymy, że miliony pasażerów mają związane z nią wyjątkowe wspomnienia. Poprzez ogólnopolską zbiórkę „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych” zachęcamy do rodzinnych rozmów, odkrywania kolejowych tradycji oraz dzielenia się pamiątkami i historiami. Chcemy, aby ta wspólna opowieść o kolei nie tylko zachowała pamięć o minionych pokoleniach, ale również inspirowała kolejne – mówi Alan Beroud, prezes zarządu PKP

S.A. i Grupy PKP.

Zbierane są wszelkie pamiątki związane z historią kolei oraz pracą kolejarzy i ich pasjonatów, niezależnie od epoki, formy czy stanu zachowania. Mogą to być m.in. dokumenty, fotografie, rozkłady jazdy, mapy i plany techniczne, książki i wydawnictwa, bilety, plakaty, pocztówki, nagrania audio i wideo, a także rodzinne wspomnienia i relacje związane z koleją. W akcję zaangażowały się wszystkie Archiwa Państwowe oraz ich oddziały w całej Polsce, dzięki czemu materiały można przekazać lokalnie – w placówce najbliższego miejsca zamieszkania darczyńcy.

- Bez archiwów pamięć byłaby krucha i ulotna – to właśnie tutaj pojedyncze dokumenty, fotografie i wspomnienia układają się w pełny obraz naszej przeszłości. Każda, nawet najdrobniejsza pamiątka kolejowa, jest częścią większej, wspólnej historii, dlatego tak ważne jest dziś, aby tę pamięć ocalić. Zachęcamy do przekazywania kolejowych pamiątek do Archiwów Państwowych, gdzie zostaną bezpiecznie zachowane i udostępnione przyszłym pokoleniom. Kolej zajmuje w archiwach miejsce szczególne, dlatego z ogromną satysfakcją realizujemy tę inicjatywę wspólnie z PKP S.A., tworząc przestrzeń, w której historia instytucji spotyka się z historią ludzi – mówi dr hab. Lucyna Harc, zastępca naczelnego dyrektora Archiwów Państwowych.

Przekazane materiały zostaną w Archiwach Państwowych profesjonalnie zabezpieczone, opracowane oraz udostępnione badaczom, pasjonatom historii i kolejnym pokoleniom. Ich cyfrowe kopie będą dostępne w ogólnodostępnym serwisie „Szukaj w Archiwach”, dzięki czemu każdy będzie mógł zapoznać się z nimi online.

- Archiwum Państwowe to miejsce, w którym pamiątki są bezpieczne i zachowane dla przyszłych pokoleń – nic nie zginie w szufladzie ani nie zostanie zapomniane. Dlatego warto je przekazywać. Do akcji dołączyłem, przekazując legitymacje kolejowe moich rodziców, bo kolej jest obecna w historii mojej rodziny od pokoleń – moi rodzice byli kolejarzami, dziadek konduktorem, a pradziadek budował Kolej Warszawsko-Wiedeńską – mówi Artur Barciś, pierwszy darczyńca akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”.

Zbiórka trwa do 2 października bieżącego roku. Akcję objęli patronatem honorowym: Minister Infrastruktury oraz Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Partnerami inicjatywy są: spółki z Grupy PKP, Instytut Kolejnictwa, Urząd Transportu Kolejowego, Fundacja Grupy PKP oraz Stacja Muzeum.

Szczegółowe informacje dotyczące akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”: www.archiwa.gov.pl/kolej

Interaktywna mapa z lokalizacją Archiwów Państwowych na terenie kraju:
<https://archiwa.gov.pl/o-nas/mapa-archiwow-panstwowych/>

Materiały graficzne: <https://sbd.pkp.pl/t/MX33aifl6WL2> (materiały dostępne przez miesiąc od publikacji)

Więcej informacji o PKP S.A. i Grupie PKP: www.pkp.pl/pl/grupa-pkp oraz jubileuszu 100-lecia Polskich Kolei Państwowych: <https://100.pkp.pl/>

<https://www.pkp.pl/pl/pkp-aktualnosci/3754-najwieksza-ogolnopolska-zbiorka-pamiec-kolejowych-pokolen-w-archiwach-panstwowych>